

Svar på skriftligt spörsmål SSS 368/2022 rd

Svar på skriftligt spörsmål om den fjärde vaccindosen mot covid-19, höjda dödstal och beredskap inför höstens coronavåg

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 368/2022 rd undertecknat av riksdagsledamot Pia Kauma /saml:

Hurdan är beredskapen inför höstens eventuella nya coronavåg,

hur ämnar regeringen gå framåt vad gäller utredningen av den exceptionella överdödligheten våren 2022,

vilka instanser kunde regeringen kalla till en oberoende forskningsgrupp för att det på ett tillförlitligt sätt ska vara möjligt att reda ut orsakerna till den ökade överdödligheten, och

när inleds distributionen av fjärde vaccindoser mot covid-19 också för åldersklasser som är under 80 år?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Eftersom coronaviruspandemin fortsätter krävs förberedelser inför nya epidemivågor och att befolkningens vaccinationsskydd upprätthålls särskilt bland riskgrupperna. Arbetet med att kontrollera coronaviruspandemin i Finland styrs av statsrådets hybridstrategi, med stöd av vilken social- och hälsovårdsministeriet har utarbetat en handlingsplan som stöd för genomförandet av hybridstrategin. I juni 2022 uppdaterade ministeriet den nationella strategin för testning och spårning av covid-19 som kompletterar hybridstrategin samt Finlands covid-19-vaccinationsstrategi. Ministeriet har gett kommunerna och samkommunerna anvisningar om att förbereda sig för en eventuell nästa våg av covid-19-epidemin. I våras lät social- och hälsovårdsministeriet göra en separat expertutredning om förberedelse inför höstens coronaepidemiläge, och 54 rekommendationer håller på att utarbetas till åtgärder. Ministeriet har dessutom utarbetat ett utkast till regeringens proposition om temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar, vilket är på remiss till 24 juli 2022. Syftet med propositionen är att återinföra befogenheterna gällande covid-19-sjukdom i lagen om smittsamma sjukdomar, om detta krävs för att bekämpa covid-19-epidemin under hösten 2022.

Statistikcentralen ger årligen ut en statistikpublicering om dödsorsakerna för det föregående året. Rapporteringen om dödsorsaker är förknippad med dröjsmål, eftersom den grundar sig på de uppgifter som läkare meddelar i dödsattester. Statistikcentralens statistik över dödsorsaker för 2021 färdigställs i slutet av 2022. Statistikcentralen är ett oberoende forskningsinstitut vars verksamhet grundar sig på lagen och förordningen om Statistikcentralen. Förändringar i dödligheten ska bedömas på längre sikt och per åldersgrupp för att kunna minska påverkan av slumpmässig variation och befolkningens åldersstruktur. Det uppskattas att antalet dödsfall kommer att öka med cirka 1 000–2 000 dödsfall per år på grund av den finska befolkningens åldersstruktur. Det är ytterst viktigt att få en grundlig och giltig bedömning av den generella ökade dödligheten.

Institutet för hälsa och välfärd följer med hjälp av register upp antalet dödsfall bland personer för vilka en laboratorieverifierad covid-19-infektion konstaterats under den föregående månaden. Denna slutledning kan dock inte säkerställa att dödsorsaken som kopplats till coronasmitta har varit covid-19-sjukdom och därför är de statistikuppgifter som grundar sig på dödsattester som upprättats av läkare mer tillförlitliga. På våren 2022 konstaterade Institutet för hälsa och välfärd att antalet dödsfall som kopplats till coronasmitta hade ökat jämfört med tidigare epidemivågor. Samtidigt har dödligheten bland alla som blivit smittade sjunkit, eftersom smittor också ofta har konstaterats hos personer som blivit vaccinerade och för vilka vaccinet skyddar mot allvarlig sjukdom och död. Störst har risken för dödsfall varit bland över 80-åriga särskilt ovaccinerade personer. I Finland rapporterades en hög dödlighet i coronainfektion särskilt i mars–april. Även om det sannolikt finns skillnader i statistikföringen i de olika EU-länderna (samt Storbritannien, Norge och Schweiz), är en allmän iakttagelse att i de flesta länder med vilka det är motiverat att jämföra läget i Finland inföll motsvarande fas med hög dödlighet 2–3 månader tidigare, till exempel i Tyskland i december 2021 då den senaste epidemivågen ännu inte hade nått Finland i någon större omfattning. Mer forskningsrön behövs om hur coronaviruspandemin påverkar den totala dödligheten. I Finland pågår flera undersökningar och utredningar kring konsekvenserna av covid-19-epidemin på befolkningens hälsotillstånd, servicesystemet inom social- och hälsovård och dödlighet i Finland. Institutet för hälsa och välfärd ska tillsammans med Statistikcentralen på uppdrag av social- och hälsovårdsministeriet framöver göra en mer exakt bedömning av anledningarna till den höga dödligheten våren 2022.

Enligt 44 § i lagen om smittsamma sjukdomar är det Institutet för hälsa och välfärd som styr genomförandet av det nationella vaccinationsprogrammet och andra allmänna vaccinationer, följer upp genomförandet och verkningarna samt bedriver forskning och lägger fram förslag till utveckling av det nationella vaccinationsprogrammet. Institutet för hälsa och välfärd och den av institutet tillsatta nationella expertgruppen för vaccinationsfrågor följer upp de nationella och internationella uppföljnings- och forskningsdata som samlas in om effekten och verkningarna av covid-19-vaccinerna i olika befolkningsgrupper. I december 2021 meddelade Institutet för hälsa och välfärd sin första rekommendation om en fjärde vaccindos för personer med immunbrist, varefter institutet stegvis utökade målgruppen för rekommendationen. För närvarande rekommenderar Institutet för hälsa och välfärd en fjärde dos coronavaccin för personer med allvarlig immunbrist som fyllt 12 år, personer som fyllt 80 år, personer som bor på vårdhem för äldre, äldre

personer som omfattas av anordnad hemvård eller närståendevård och även för andra äldre personer vilkas hälsa och funktionsförmåga på motsvarande sätt har försämrats och som inte klarar sig ensamma hemma samt 70–79-åriga personer som hör till riskgrupperna. Institutet för hälsa och välfärd har beräknat att institutet i slutet av sommaren 2022 stegvis kommer att utvidga sin rekommendation om fjärde vaccindoser så att rekommendationen kommer att omfatta alla personer som fyllt 60 år och de personer mellan 12 och 59 år som hör till grupper med risk för allvarlig coronavirussjukdom. Institutet för hälsa och välfärds rekommendation grundar sig på coronaepidemins aktuella fas och forskningsrön om skyddseffekten av de vacciner som för närvarande används.

Helsingfors 20.7.2022

Familje- och omsorgsminister Aki Lindén